

El “futbol d’abans” a l’Alt Llobregat

per JORDI PUNTAS

La màgia i l’encís que una pilota esfèrica –que una colla de cames fan córrer per sobre un verd planell o damunt d’un pedregós ermot– produeix sobre les masses, sembla que ve de lluny: vés a saber si els homes pre-històrics no provaven de fer passar un palet de riera per sota d’algun dolmen!

Però no cal anar amb fantasies ni suposicions, perquè res més aclaridor d’aquesta atracció que aquest recull –que no vol pas ser exhaustiu– de fotografies futbolístiques plasmades pels camps de la vora del Llobregat al seu pas pel Berguedà, uns anys abans o després de la “guerra”. En la majoria dels casos no es pot precisar la data, però és ben clar que totes pertanyen al “futbol d’abans”.

Jugada de gol al camp del Firal, a la Pobla

ARXIU LUIGI

L'equip del Gironella (1911-12) campió de l'Alt Llobregat

ARXIU SEBASTIÀ MONTRAVETA

Equip de futbol d'Avià

ARXIU LUIGI

Equip fundador de Puig-reig

ARXIU OBRADORS

Equip del Berga amb els seguidors i els nens del "cabasset"

ARXIU LUIGI

El públic atent i divertit, seguint les incidències de joc al camp de l'Avià

ARXIU LUIGI

Equip de Guardiola a punt de començar, a l'any 1940

ARXIU JOSEP CATLLÀ

La vila de Bagà també tenia un potent equip de futbol.

ARXIU JOSEP CASALS

El C.D. Mines, de Sant Corneli, amb un equip format majoritàriament per miners.

ARXIU CARRERA

El camp del Firal, a la Pobla veié moltes jugades d'atac com aquesta.

ARXIU LUIGI

Sa majestat el gol

Abans, igual que ara, el rei del futbol era "sa majestat el gol", la salsa dels partits i la "mare dels ous". Qui més en feia s'emportava la copa, perquè la consecució de trofeus era a l'ordre del dia. A més a més, sempre sortien voluntaris per premiar una victòria sobre "l'etern rival": "si guanyeu us pago un berenar...!"

Equips a dojo

Com que en aquell temps no hi havia gaire entreteniments, calia trobar la manera de passar l'estona. Per això els nens ben aviat es construïen pilotes amb parracs i s'amagaven de l'escola per poder jugar a futbol. No és gens estrany, doncs, que amb tants practicants hi hagués equips per tota la comarca i terrenys de joc improvisats a la vora de qualsevol camp de blat.

Fitxatges i reforços

Els equips més potents a vegades es podien permetre el luxe de "fitxar" algun jugador de fora del poble, sempre que se li pogués trobar una feina

estable per poder viure. En ocasions solemnes els equips es procuraven "reforços" que, evidentment, no cobraven, però als que se'ls "pagaven tots els gastos". Per altra banda, tot i que moltes vegades els fabricants i els industrials ajudaven a mantenir els clubs, la majoria de "juntetes" perdien diners de les seves butxaques per culpa del futbol.

L'afició futbolística i els viatjants

Abans hi havia molta afició i la gent anava als camps a passar la tarda del diumenge. Les dones també hi deien la seva, sobretot les "xicotes" dels jugadors. Ben sovint, el tren, els cotxes de línia de "La Berguedana" o les cames, portaven els seguidors d'un poble a l'altre a animar al seu equip. I la rivalitat era tanta que durant èpoques els viatjants comercials d'un poble no podien anar a l'altre a vendre per culpa de les disputes futbolístiques.

Jugar amb una sabata i una espadenya

En aquella època hi havia força precarietat de mitjans. Manca de vestidors acondicionats, sabates dolentes, pilotes recosides que de tant en tant obrien un trau al cap, camps plens de rocs —que per poder passar de franc treia la mainada amb un cabasset—, tanques de fusta...

Joc i jugadors

La manera de jugar d'abans era molt diferent a la d'ara i els jugadors anaven de cara a "la barraca" contrària. Porter, defenses mig-centre, mitges-ales, extrems, interiors, davanter centre i... Gooooooooooooooooooooo!! Mentre el "refris" (l'àrbitre) que, com ara, sempre tenia la culpa de tot, picava "hams" (mans), "au" (fora de banda), "orsai" (fora de joc) "corne" (sacada de còrner), o bé indicava el centre del terreny de joc...

Política i futbol

Sembla que sempre hagin anat junts, oi? Després de la "guerra" els refugiats catalans (entre ells els "Aranyetes", del Berguedà) al camp de concentració d'Agde (estat francès) varen construir un terreny de joc dintre del camp i formaren un gran equip que guanyava a tothom: als d'Agde, als de Sète... Fins l'altra banda de la frontera i, malgrat les penes i angoixes del moment, trobem futbolistes berguedans xutant una pilota per "ajudar a passar el temps i mantenir l'esperit de lluita i l'alegria".

NOTA:

He d'agrair al meu pare, Lluís Puntas, la seva col·laboració i informació, sense la qual no hauria pogut escriure aquestes ratlles.